

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH.

Liczb.

(W odpowiedziach należy powoływać się
na powyższą liczbę).

Do

N a c z e l n e g o W o d z a .

Belweder.

Przedkładam.-

1 zał.

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

GENERAL-PORUCZNIK.

MINISTERSTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
1. DZ. #6840/1, dnia 26/III 1921 r.
złp. Wydział

17. MAR. 1921

Licz.....

Warszawa, dnia

marca 1921 r.

Do

Naczelnego Dowódcy

Na dzień 20 i 21 b.m. zwołuję do Warszawy zjazd Dowódców Okręgów Generalnych, oddając im do dyspozycji salę Kolumnową na Zamku Królewskim.

Zjazd będzie prowadził obradę samodzielnie pod przewodnictwem Generała ZIELIŃSKIEGO.

Generał RASZEWSKI wobec sytuacji w jego okręgu może przysłać zastępcę, dla innych p.p. Dowódców obecność osobista obowiązuje.

Dowództwo miasta poczyni przygotowania dotyczące kwater. Ustalam następujący porządek dzienny: obrad zjazdu.

1) Stosunek M.S. Wojsk. do dowództw Okręgów Generalnych /korpusów armji/ tryb i metody rozkazodawstwa.

Uważam za niezbędne uregulowanie tej ważnej sprawy, która staje się szczególnie aktualną ze względu na dwa momenty:

a) wojska wracają do kraju; Dowództwa Okr. Generalnych będą - przekształcone w Dowództwa Korpusów Armji.

b) Ministerstwo Spraw Wojskowych w związku z przejściem z okresu wojny w okres pokojowy ma się przysposobić do swej nowej roli, - roli dowództwa.

Zadania Ministerstwa w czasie wojny polegały na czynnościach organizatorskich i administracyjnych; konieczność racjonalnego dysponowania materjałem ludzkim i zapasami wojennymi z natury rzeczy doprowadziła do systemu centralizacji i szerokiej ingerencji Ministerstwa i jego organów w detale życia bieżącego. System ten musi ulegć zmianie w kierunku silnego wyodrębnienia indywidualnej woli Ministra i podległych mu Dowódców, oraz w kierunku konsekwentnego uwydatnienia odpowiedzialności tych ostatnich. Dwa te pierwiastki stanowią istotę dowodzenia; zatarcie ich atmosfery administracji prowadzi do demoralizacji armji i rozkwitu biurokracji wojskowej.

Istotą reformy winny być następujące punkty:

a) Dowódca O. Gen. /korpusu armji/ jest całkowicie odpowiedzialnym za całokształt powierzonych mu spraw.

b) Dowódcy O. Gen. /korpusów/ otrzymują rozkazy tylko od Ministra, lub w jego imieniu.

Zasadniczo wykonawczym organem rozkazodawstwa dla Ministra jest Sztab

Generalny. Rozkazodawstwo ze strony Departamentów jest zasadniczo niedopuszczal-
nem o ile chodzi o życie wojska i dowodzenie nim. W zakresie dyspozycji admini-
stracyjnych polecenia opracowywane przez Departamenty nie powinny wchodzić w
detale, natomiast stawiać Dowódcom Okręgów Generalnych /Korpusów/ ogólne zadania.
Wykonanie tych zadań należy całkowicie do Dowódców Okręgów Generalnych /Korpu-
sów/ i oparte jest na ich odpowiedzialności przed Ministrem. Rozkazodawstwo Mini-
stra i w jego imieniu idzie wprost przed Dowódcę O.G./Korpusu/. Ominięcie tej
drogi i bezpośrednie porozumiewanie się z instancjami podległymi z pominięciem
wskazanej drogi jest dopuszczalne tylko w wypadkach zwykłej /przedwstępnej/
korespondencji. Każdy natomiast rozkaz winien być skierowany tylko na ręce od-
powiedzialnego Dowódcy.

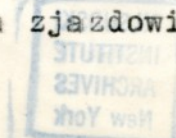
Dla praktycznego zbadania tych problemów Przewodniczący zjazdu zawę-
zwie w charakterze referentów ppłk. Szt. Gen. STACHIEWICZA, oraz ppłk. p.d. Szt.
Gen. MALINOWSKIEGO, którzy podadzą do wiadomości zjazdu ostateczny projekt reorga-
nizacji Ministerstwa, - szczególnie w punktach, posiadających największy wpływ
na życie wojska, czyli w zakresie wzajemnego ustosunkowania Szt. Gen., Departa-
mentów, Dowództw O.Gen./Korpusów/, podziału kompetencji i systemu rozkazodawstwa
oraz w zakresie drogi służbowej i podziału kompetencji dla spraw personalnych.

II) Uporządkowanie organizacyjne wojsk w związku z przejściem na stan po- kojowy.

Jest to zagadnienie olbrzymiej wagi i wielkiej aktualności, ze względu na
wdrożoną demobilizację, która z chwilą zawarcia traktatu Ryskiego i zakończenia
kryzysu Górnośląskiego będzie musiała pójść szybkim tempem na przód doprowadza-
jąc armję do ram przewidzianych na czas pokoju.

Stan obecny Armji wynosi 550.000 ludzi. Tymczasem studjum raportów stanu
dowodzi iż wszędzie w szeregach stany bojowe są nader niskie poza wszelką pro-
porcję do ogólnej liczebności Armji. W zjawisku tem widzę dowód, iż materia
ludzki Armji wyzyskany jest nad wyraz nie ekonomicznie, że mamy do czynienia ze
szkodliwym przerostem administracji i służb na niekorzyść szeregów. Nasuwa się
groźne pytanie; jak Armja wyglądać będzie gdy nastąpi nieunikniona redukcja do
stanu pokojowego, który ze względów budżetowych i politycznych napewno nie bę-
dzie mógł przekroczyć ogólnej cyfry 250.000 ludzi? Nie ludzę się, iż jeśli na-
tychmiastowa energiczna i zyciowa akcja w kierunku sanacji nie zostanie wdrożo-
na, Armji grozi organizacyjna katastrofa; stanie się ona zbiorowiskiem biur,
urzędów, kancelarii, wart i ordynansów, zaś w szeregach linjowych nie pozostanie
ani jeden żołnierz ani jeden oficer !!

Daję przeto z pominięciem wszelkich metod biurokratycznych następujące za-
dania zjazdowi Dowódców O.Gen.

a) Opracować tekst mego rozporządzenia o redukcji administracji i elementu poza linjowego we wszystkich Okręgach. Redukcja ma być przeprowadzona samodzielnie przez Dowódców O.Gen., bez ingerencji organów Ministerstwa, przyczem jednak Panowie Dowódcy ponoszą odpowiedzialność za utrzymanie w należytej sprawności służb i administracji. Redukcja ma doprowadzić do zdrowego ustosunkowania stanów, przyczem granicą owego stosunku jest zasada, iż administracja i służby nie mogą pochłaniać na niekorzyść stanu bojowego wojska, więcej aniżeli 1/3 ich ogólnej liczebności.

Projekt rozporządzenia winien przewidywać dwutygodniowy termin przeprowadzenia redukcji i natychmiastowe złożenie meldunków o jej rezultatach.

b/ Redukcja wart, asystencji i wszelkiej służby pomocniczej wojska we wszystkich Okręgach Generalnych.

Rozkaz mój Nr. 1177/Org. z dnia 31/I.21 nie dał pod tym względem zadowalniających rezultatów. Przyczynę upatruję w tem, iż o ile mi wiadomo Dowództwa O. Gen. po przeprowadzeniu nakazanej redukcji zostały zasypane rozporządzeniami poszczególnych Departamentów i resortów Ministerstwa, które w znacznej mierze unicestwiały już osiągnięte wyniki.

Dowódcy O.G. mają przeprowadzić ponowną redukcję do najdalszych możliwych granic, na podstawie własnej i całkowitej odpowiedzialności za bezpieczeństwo ogólne i bezpieczeństwo mienia wojskowego na swym terenie, przyczem zabraniam wszystkim resortom Ministerstwa /oprócz Oddz. I. działającego każdorazowo za moją wiedzą i za moim podpisem/ wydawać jakiegokolwiek bądź w tym kierunku rozkazy i zarządzenia.

III) Wnioski zjazdu Dowódców O.G. w sprawach mających na celu osiągnięcie wszelkich możliwych oszczędności organizacyjnych i budżetowych.

Należą tutaj punkty następujące:

a) Wykonanie mego rozkazu o demobilizacji oficerów z dnia 20/XII.20 Nr. 5702. T.Og. Org. Zwracam z naciskiem uwagę Panów Dowódców, że rozkaz ten wykonany nie został. Wszystkie Okręgi Generalne znalazły w szeregach Armji 52 /wyraźnie tylko pięćdziesiąt dwóch/ oficerów nadających się do zdemobilizowania z powodu braku kwalifikacji, lub z powodu nieprzydatności służbowej. Cyfra ta zakrawa na żart, a jednak jest prawdziwą! Możnaby sądzić, że nasz korpus oficerski jest wyśmienity i bez zarzutu, wiemy jednak wszyscy dobrze i wyznać sobie to możemy z męską otwartością, że tak nie jest. Możnaby sądzić, iż poza wymienioną liczbą niema ani jednego oficera w Armji, któryby nie był koniecznym; tymczasem wiemy wszyscy, iż wielka ilość oficerów błąka się bez przydziału jedząc za darmo chleb państwowy i demoralizując opinię. A przecież z drugiej strony linje

skarżą się na brak oficerów. Muszę więc przypuszczać, iż w danym wypadku albo potraktowano mój rozkaz lekkomyślnie, albo też Dowódcy O.G. wykazali wielki brak charakteru w usuwaniu jednej z największych bolączek naszego życia.

Bezwarunkowo w ciągu marca chcę mieć ze wszystkich Okręgów wnioski demobilizacyjne co do oficerów, przyczem nakazana rozkazem norma 1/4 musi być osiągnięta.

b) Wnioski na skreślenie i rozwiązanie wszystkich zbędnych instytucji, dowództw, urzędów, zakładów etc. o ile Dowódca O.G. nie weźmie na swoją odpowiedzialność decyzji w związku z akcją nakazaną w pktcie II.a. niniejszego rozkazu mają być przedłożone do Oddz. I. przed końcem b.m.

c) Zjazd wypowie się co do skreślenia z etatu ordynansów osobistych dla wszystkich oficerów w szarzy niższej od pułkownika z powszechnem wyłączeniem oficerów żonatych. Zjazd ułoży projekt rozporządzenia w tej mierze zapewniającego szybkie i sprawne przeprowadzenie akcji.

d) Wnioski inicjatywne zjazdu.

Nadaję zjazdowi prawo powoływania dla złożenia niezbędnych wyjaśnień wszystkich Szefów Oddziałów i Departamentów MSWojsk. występować oni mają w charakterze referentów i nie mają prawa ingerować merytorycznie w moim imieniu lub z mego ramienia. Chciałbym bowiem poznać w czystej formie głos odpowiedzialnych Dowódców, mających bezpośrednią styczność z życiem praktycznym i wyeliminować element teoretyczny biurowej spekulacji.

Przewodniczący zjazdu wyznaczy dwu Panów Generałów, którzy łącznie z nim przedstawią mi raport o wynikach narad. -

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

--- SOSNKOWSKI

GENERAL - PORUCZNIK.

Otrzymują osobiście:

Wódz Naczelny
Wiceminister Spr. Wojsk.
Szef Sztabu Generalnego
" " M.S. Wojsk.
Generał Sikorski
Dowódca D.O. Genów
Szefowie Depart. i Oddziałów.

